

ALT EMPORDÀ

Periòdic nacionalista

adherit a la «Lliga Regionalista»

Any I - N.º 4

Figueres, 8 de Març de 1917

Preu 5 cèntims

Pel bon govern de Catalunya

Les vinentes Eleccions

LA NOSTRA ACTUACIÓ

Al Parlament, a la Mancomunitat, a la Diputació gironina, l'actuació de les nostres minoríes ha estat sempre assabentada i patriòtica.

No és amb promeses per al pervindre, no és amb grans plans quimèrics, ni magnífiques reformes que mai arriben a fer-se, ni amb programes plens de bons desitjos; que presentem els nostres candidats, és amb les mans curulles de realitats tangibles i a l'abast de tot home no enecat per la passió, que sol·liciten els vots de tots els ciutadans.

L'actuació de les nostres minoríes parlamentaries han causat l'admiració i el logi de totes les forces vives de Espanya, i tots els polítics d'Espanya, fins aquells que més ens han combatut, un i altre dia, amb discursos o intervius afirmen els uns com En Bergamín que per governar cal comptar amb nosaltres; d'altres, com En Lerroux, que cal imitar la nostra constància i la nostra adhesió.

La nostra actuació dins la Mancomunitat ha sigut tan serena i equilibrada que ha merescut no ja l'elogi, sinó fins la col·laboració de tots els partits exceptuant-ne el radical en el període que ha tingut per cap director a En Mir i Miró, car quan el dirigí En Valentí i Camp fou també col·laborador en l'obra de tots.

A la Diputació gironina la tasca de sanejament econòmic iniciada per la Presidència troba la col·laboració de tots els partits, i més tard, quan el pressupost sanejat pogué dotar-se de

quantitats per al foment de l'agricultura per la creació i reforma d'escoles d'Arts i Oficis, bo i millorant-se els serveis benèfics, tots els partits elogiaren i col·laboraren a les enlairades i patriòtiques iniciatives de la nostra minoria.

Amb les mans curulles doncs, de les obres realitzades, de les iniciatives que están en vies de realització, de la noble tasca portada a cap, es presenten els nostres candidats al cos electoral.

Estem al començament de la nostra obra, tot i ser tant i tant important el fet fins avui, res val si prenem per mesura el nostre desig: la llibertat, la autonomia de Catalunya!

Tota cosa que siga millora material o moral per a la nostra terra ens interessa: l'autonomia en un país empobrit i sense cultura és paraula vana, ja ho deia en Cambó a les Corts: en tot el que siga augmentar la riquesa i la cultura d'Espanya hi col·laborarem car ens atansa a la nostra fita, a la autonomia, a la lliberació de Catalunya.

Ciutadans, empesos per aquest nobilíssim ideal, amb l'obra feta ja, com a garantia del que cal fer, presentem als candidats nostres Paulí Geli i Josep Salleras perquè fent-los sortir triomfants de les urnes puguin amb llur tasca dins la Diputació i la Mancomunitat fer un gran bé a la nostra Comarca i un major bé a Catalunya.

Voteu-los i la Patria vos en restarà agraïda.

«Hay en Cataluña dos partidos afines: uno que se llama federal, otro que se llama catalanista o regionalista. Los dos persiguen un mismo fin, la autonomía de las regiones y la unión de las regiones por un poder central. Los dos quieren destruir ese absurdo régimen centralista que, decimos poco ha, se empeña en llevar al mismo paso pueblos de distinto grado de cultura, de distinta aptitud, de distintas aspiraciones y aun pueblos de distinta lengua y de distintas leyes. Los dos odian ese centralismo, que no es sino un carro de desiguales ruedas que anda siempre tropezando, y hoy sufre violentas sacudidas y mañana peligrosos vuelcos. Los dos definen de igual modo los atributos del Estado y los de las regiones.

Que quieran que no quieran, los dos partidos han de ir juntos, ya que llevan fines idénticos. No necesitan, no, para ir juntos, ni de alianzas públicas, ni secretas, ni de coaliciones, ni de pactos de ningún género. No necesitan tampoco hacer programas comunes ni constituir comités mixtos, ni comprometerse a callar hasta

Gran Miting de Propaganda de la

Candidatura Regionalista

que tindrà lloc el dia 8 del corrent, a les dues de la tarda, en el Teatre EL JARDIN, d'aquesta ciutat.

Hi pendrán part:

En Francesc Cambó

En Frederic Rahola

En Pere Rahola

En Joan Vallés i Pujals

En Carles Jordá

En Lluís Massot i Balaguer

i els candidats

En Paulí Geli i Maymí

i En Josep Salleras i Pla

que la federación triunfe. Esto se deja para esas bastardas uniones de colectividades heterogéneas que no pueden vivir sin el mutuo sacrificio y el mutuo engaño.

Los catalanistas, no es exacto que quieran sólo la autonomía de Cataluña; no lo es tampoco que no sean demócratas. En las Cortes, ante la nación, han declarado que quieren autónomas las regiones todas de la Península, y consideran como el más precioso de los dones la libertad en todos los órdenes de la vida. Quieren a la par que nosotros, la libertad del pensamiento y de la conciencia.

No son republicanos, pero no rechazan la República. Sobre nuestras reformas sociales han guardado hasta aquí silencio, pero van con los federales en todo lo que constituye la esencia de nuestro partido: la federación de las regiones.

¿Estará lejos el día en que con nosotros se confundan? En Julio la fracción catalanista *Lo Somatent* se declaró públicamente partidaria de la República. Felicítola con este motivo en Tarrasa el Consejo federal de Cataluña, y hubo entre los dos partidos frases de unidad y de concordia, no alianzas.

No comprendemos así la alarma de ciertos federales. Sólo los unitarios podrán ver con malos ojos que catalanistas y federales nos acerquemos, sólo ellos se interesan para llevarnos a la discordia.»

Si malgrat les doctrines del mestre en federalisme, encara hi ha deixebles que están a les beceroles (com ho han demostrat els qui parlaren contra els regionalistes en la reunió de federales de Figueres al proclamar la candidatura que ha de lluitar en les pro-

peres eleccions) vol dir aixó que els propagadors de les teories federalistes han tergiversat els conceptes per ignorancia o per mala fe: de totes maneres han enganyat al poble amb els mirallets de la República, amagant-li la verdadera essència de la Democracia.

Per aixó han vingut desenganys de forta impressió popular, com el d'En Salvatella; per aixó en vindrán encara d'altres si els federales empordanesos no canvien de pastors, si no perden els vells ressavis d'aixecar ídols.

J. M. GAY.

Federales i catalanistes

Encara he de tornar a insistir en fer patent el poc coneixement que dels principis sostinguts per En Pi i Margall posseeixen molts republicans federales de l'Empordà, i la manca de llibertat i de tolerancia que demostren a l'atacar als regionalistes i combatre a sang i a foc les llurs institucions democràtiques i les llurs campanyes patriòtiques, fent el joc a lerrouxistes i governamentals de tots els governs enemics de la llibertat de Catalunya.

No cal, sinó, llegir un altre dels articles d'En Pi, sortit en «El Nuevo Régimen» del dia 24 d'agost de 1901.

Les idealitats mortes, les fórmules revellides i tarades pels errors d'aquells qui en són defensors, no poden dur-se a cooperació en l'obra excelsa desplegada per la Mancomunitat de Catalunya.

A la Mancomunitat li cal energia, impuls renovador de totes les seves correnties orgàniques, per tal de que en el gloriós avenç de Catalunya li pertoqui la tasca d'impulsió, enemiga de totes les avesades i estèrils continuacions.

La gran obra de la Mancomunitat

IV Agricultura

L'acció de la Mancomunitat en aquest ordre de la vida catalana ha començat a exercir-se modestament, per via de tanteig, amb els cursos breus especialitzats encomanats a l'Escola Superior d'Agricultura de la Diputació de Barcelona.

Mes aquesta actuació ensenyant ha estat rebuda a totes les comarques com l'aigua per la terra aixuta i assedegada, obligant a multiplicar els cursos i augmentar les consignacions.

Els municipis espontàniament oferiren pagar la meitat de les despeses que aquests cursos originen i aquest es ja el règim normal: la meitat el Municipi, i l'altra meitat la Mancomunitat.

L'interés de les classes agrícoles és vivíssim. Podríem registrar cassos significatius. Divuit veïns d'Espolla (Empordà), es matricularen per a assistir al curs de Llansà; cada dia havien de sortir de llurs cases per a trobar-se a les 9 a Llansà, a les 5 del matí; per a tornar a casa havien de fer 4 hores més de camí. En algunes comarques ja no es llenquen les plomes de la viram. D'un any ençà molts pagesos dormen amb edredón.

A alguns cursos com el de Barberà hi han assistit 340 alumnes.

En resum, l'obra dels cursos breus especialitzats d'agricultura pràctica, d'extraordinària eficàcia per l'avenç de l'agricultura, ha conseguit un èxit insuperable per a l'afluència de pagesos i propietaris i per a la tenacitat en seguir-los fins a la terminació, malgrat les dificultats de concorre-hi per raó de la distància i per raó de les hores a destinar-hi, que son hores robades al descans després de dies d'intens treball.

La Mancomunitat es proposa continuar aquesta obra d'expansió cultural, intensificant-la i millorant-la. Catalunya haurà de dividir-se en comarques naturals, dins cada una de les quals caldrà repetir cada any l'ensenyament oportú. Aquests cursos abarcaran les següents matèries:

Vinicultura i enologia.—Ramaderia i indústries derivades.—Oleicultura i Elaitotecnica.—Terra, Camps i llurs aplicacions.—Arbres fruiters.—Fabricació de conserves.—Boscós: llur conservació i millora.—Conreu d'horta, conreus forçats.—Petita ramaderia i ses indústries derivades.—Conreu de flors i plantes medicinals i indústries derivades.—Malalties de les plantes.—Química agrícola: la terra i els adobs.—Organitzacions cooperatives de producció, venda, consum i canvi.—Organitzacions econòmiques.

De gran interés per l'agricultura, així com pel sanejament de poblacions, que avui tenen aigües infectades, és altra iniciativa de la Mancomunitat: la relativa a la fixació de les zones d'aigües artesianes de Catalunya. Aquest servei ha estat encomanat al Dr. Faura, deixeble dels Drs. Almera i Font i Sagué. Té estudiades ja dos zones: la d'Empordà i la del Camp de Tarragona i té avençats els estudis del Pla d'Urgell. Previ concurs han estat ja designades les finques on se faran les perforacions de prova per comprovar els límits senyalats a cada zona.

Altres projectes ja en execució pel Consell és la implantació dels camps experimentals pràctics, on tothom pugui veure aplicats els moderns principis del conreu de la terra i llurs resultats; i aleshores, quan l'agricultor veurà convertides en fets el que creia il·lusions del teòric, aleshores serà quan més aprofitarà les lliçons rebudes en els cursos.

Darrerament ha consignat el Consell en son pressupost una quantitat important en son pressupost a sos medis econòmics, per a la implantació dels mateixos per tot Catalunya.

Els únics candidats que representen una veritable corrent d'opinió catalana, són En Paulí Geli i En Josep Salleras; els altres, són els representants de les velles i desprestigiades fórmules polítiques, quan no d'interessos purament particulars.

El centralisme de Barcelona (?)

Veus aquí un argument que sovint és esgrimit de mala fé pels nostres contraris, contra l'actuació eminentment catalana de la institució cabdal de la nostra terra; donant-se el cas curiós de que els mateixos que en les comarques catalanes llenquen aquesta tara contra la Mancomunitat, en canvi a Barcelona criden i esvaloten perque l'Ajuntament de dita ciutat, cap i casal de Catalunya, té de pagar una quantitat—exagerada segons ells—per a contribuir a l'obra grandiosa del renaixement català.

Discutint serenament, n'hi ha prou en senyalar aquesta contradicció per a fer-se càrrec de la força de l'argument.

Més, per si no fos prou, copiarem les quantitats amb que contribueixen als ingressos de la Mancomunitat les quatre Diputacions Catalanes, i el repartiment entre els Municipis de Catalunya en els presupostos de 1916.

Donatius de les Diputacions mancomunades:

Barcelona . . .	90.000 ptes.
Girona	10.000 »
Lleida	10.000 »
Tarragona	10.000 »

REPARTIMENT

Els Municipis de la «provincia» de Barcelona paguen	389.547'32 pessetes.
Els de Girona	17.937'84 »
» » »	15.065'20 »
» » »	21.254'64 »

Comentaris? Al teu bon judici, lector, els deixem.

Empordanès, aimador de la prosperitat de la terra que t'ha vist naixer, gelós defensor dels teus interessos, si desitges una bona administració de lo teu en la Mancomunitat i en la Diputació,

VOTA LA CANDIDATURA dels fills d'aquesta comarca

En Paulí Geli i Maymí

En Josep Salleras i Pla.

Escolta, ciutadà:

Pocs, poquíssims són els dies que han de passar per a que sia conegut i comentat el resultat de les eleccions provincials que en el nostre districte han d'ésser celebrades.

I per això, bon ciutadà, que has seguit pas a pas tota la laboriosa gestació preparatoria de la diada, te cal fer a consciència un resúm dels termes en que ha sigut plantejada en cada cas la posició que els diversos grups han adoptada.

Escolta, ciutadà i bon empordanès, tu que estimes la teva dignitat d'home, i que tens la teva recta consciència com a mesurador dels actes dels demés.

Molts són els nuclis destriats que es preparen a la lluita en les vinentes eleccions; pla bé els coneixes tu a tots.

No hem de dir-te ara les excel·lents nostres: no hem de cantar-te'n els seus resultats, bo i palesant-te amb ells, a la vegada que intentéssim demostrar-te la esterilitat dels altres, el bon fonament, el fons relum necessari per a poguer fer granar i fruitar tant d'envejosos resultats de les branques adormides en l'hivern dolorós de la mala organització central.

Pensa en la Mancomunitat de Catalunya, l'organisme representatiu de la nostra unitat, i per la tasca que ella desplega i desitja de realitzar tingues compte en la tria dels homes que han de representar-t'hi. Rebutja les mans barroeres que podrien malmenar una

obra amb tant d'empenta començada; i no vulguis tampoc als que serien capaços de negar a Catalunya, i que, per no sentir-n'hi amor, farien esdevenir xorca tota la llur actuació; aparta't dels mercaders d'ideals, d'aquells qui seguen a flor els nobilíssims esclats de les idealitats que no són capaços de fer granar.

Mira la nostra bandera: del seu devall ningú n'és exclòs i solament bona voluntat és necessària. El nostre programa, més que una promesa, és una realitat. La nostra actuació és la política del seny, d'aquella qui defuig tant l'exhibicionisme popular, com estima la tasca realitzada continuament en profit dels interessos encomenats.

I ara, bon ciutadà i empordanès, a tu correspon parlar. Nosaltres t'oferim la candidatura nostra, com a una suprema plasmació de tots els nostres pensaments i desitjos.

Vota i propaga als que creguis més dignes d'ésser elegits. Però si poses el teu vot al bon servei dels interessos col·lectius del nostre poble, no dubtem de que voldràs contribuir a la victòria de la candidatura formada pels noms prestigiosos de

En Paulí Geli i Maymí

i

En Josep Salleras i Pla

La «Escola de la Lliga» ha transfós el seu esperit a la Mancomunitat de Catalunya, de tal manera i tan a grat de tothom qui servei una mica d'amor a la nostra terra, que tothom confessa que si la Mancomunitat personifica Catalunya, ella és dignament personificada per l'home eminent qui la regeix. L'actuació presidencial del senyor Prat de la Riba és un fet evident i gloriós. Fins aquells que la critiquen, fins aquells que ens combaten en venir les eleccions, podríem dir que viuen de la força dels nostres ideals, que s'han enlairat amb l'impuls ascensional que dintre la Mancomunitat Catalana inicià i sostingué el seu President.

Aquesta obra gloriosa requereix cooperadors assenyats i que duguin com a llevat de tota la seva actuació un fermíssim patriotisme que no trontolli amb el pes de les coses mortes.

Cal mantenir la transcendència de la Mancomunitat; i ja que en les vinentes eleccions hi és jugat el seu govern, posem tots una part del nostre patriotisme per tal de fer més glorioses les promeses que la seva tasca actual ens ha dut ja per a un pervindre ben proper.

BUFETS

— Amb motiu dels viatges de propaganda electoral que venim fent aquests dies, hem tingut ocasió de veure i de comparar l'estat de conservació en que es troben les carreteres de la Mancomunitat, amb el d'abandó de les de l'Estat.

Quan, acabada la guerra, (avui fos!) els autos estrangers tornin a visitar-nos i trobin les carreteres de l'Estat, sobre tot la que va a França, en l'abandó en que està, (i estarà encara allavors, no

en dubteu) pensaràn si aquí també hi han caigut abusos de gros calibre, perque són tan grossos els sots que s'hi veuen, que no sembla sinó que aquella carretera es trobava dintre la zona de Verdún, i que amb el trasbals de les canonades ha vingut a petar aquí.

Cal tenir present que a la candidatura nacionalista d'En Paulí Geli i d'En Josep Salleras poden afegir-hi un altre nom, ja que són tres els candidats que es poden votar i han de sortir per majories.

NOTICIARI

OFICINES ELECTORALS. Se troben establertes en el carrer de Cervantes núm. 1, 1.er estatge definitiu de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà», on s'hi podrà passar en tota hora del dia per qualsevulla cosa que interressi.

— Avui dijous, en el tren expés de la una de la tarde, arribarà a aquesta ciutat En Francesc Cambó, verb excels de les reivindicacions catalanes i defensor assenyat dels interessos vitals de la nostra Patria.

Amb ell arribarà també el jove i eloqüent Senador per aquesta «provincia» En Joan Vallés i Pujals, per tal de pendre part aiximateix en el grandió miting de propaganda regionalista que ja en altre lloc anunciem.

Avençant-se a ells dos, havien d'arribar anit els nostres distingits amics i Senadors En Frederic i En Pere Rahola.

Desitgem que els il·lustres hostes trobin en la nostra ciutat, entremig les hores de lluita, una plaenta estada.

Tip. de «La Veu de l'Empordà».